

6. OMSCHRIJVING VAN DE CURSUSONDERDELEN

Cursus A: The Philosophy of Management. An Introduction [NB Cursus wordt in het Engels gegeven]

Docent: Prof. P. Koslowski (VU)

Omvang: 6 erts

Collegetijden: maandagmiddag, 1e semester, periode 1, 14.30-17.30u, locatie VU

Doel: An introduction to the new field of a philosophy of management

Opzet: Philosophy as challenge to management, management science as a challenge to philosophy and philosophical ethics - philosophy and the economic theory of the firm - markets as discourses - shareholder value and the common good of the firm - cultural philosophy and management - management in different forms of capitalism: Anglo-American versus Rhenish capitalism

Onderwerpen: Management as a Form of Human Practice, Reasons for the Management Hype, What is the Particular Nature of Business? Management and Governance, Leadership and Ethical Challenges, Corporate Structure, Shareholder Value and the Common Good of the Firm. The Economic Theory of the Firm and the Agency Theory of Management. Ethical Challenges to Management; Fiduciary Duty, Professionalism, Conflicts of Interest, Insider Knowledge and Favoritism, Corruption. Markets as Discourses; Coordination - Cooperation - Coopetition. Varieties of Capitalism and their Impact on Management. The Philosophy and Ethics of Consumption. Managing One's Own Life and Business. Management and Rational Lebensführung

Werkwijze: combination of lectures, short presentations by students, and discussion of both.

Toetsing: Kind of examination: final paper written by students.

Literatuur: texts by Michel Albert, Armen Alchian and Harold Demsetz, John R. Boatright, Adam M. Brandenburger and Barry J. Nalebuff, James MacGregor Burns, Harold Demsetz, Peter Drucker, Michael Gould, Andrew Campbell, Marcus Alexander, Michael Jensen and William Meckling, P. Koslowski, B. Joseph Pine II, James H. Gilmore, Elaine Sternberg, Max Weber, Oliver Williamson

Cursus B: Kennistheoretische aspecten van management en organisatie

Docent: dr. Frits Schipper

Studielast: 6 ECTS

Collegetijden: Woensdagavond, 19-22u, tweede semester, 3e periode, locatie VU

Doel: Inzicht in belangrijke kennistheoretische kwesties die kunnen worden verbonden met de praktijk van M&O.

Opzet: Om te beginnen zullen een aantal thema's uit de kennisleer worden besproken, o.a. rechtvaardiging van kennisaanspraken, creativiteit en epistemische variatie. Vervolgens zullen twee lijnen worden ontwikkeld, de eerste heeft vooral betrekking op kwesties die verband houden met kennismanagement, de tweede richt zich op kennistheoretische vragen die verband houden met ideeën over goed bestuur.

Werkwijze: Combinatie van hoorcollege en werkcollege.

Toetsing: takehome opdracht. Deze bestaat uit twee delen, 1) een kort essay (2500 woorden) over een relevant onderwerp naar eigen keuze, 2) open vragen

Literatuur:

- Nonaka & H. Takeuchi, *The Knowledge Creating Company*. Oxford Univ. Press. New York/Oxford 1995

- A. Henriques, *Corporate Truth*, Earthscan. London 2007

- tekstbundel

Cursus C: Ethiek in Economie en Bedrijf (EEB)

Docent: dr. Jos Philips, m.m.v. dr. Micha Werner

Studielast: 6 ECTS

Collegetijden: Donderdagavond, 19-22u, eerste semester, 1e periode, locatie UU

Doel: inzicht verkrijgen in belangrijke vragen en benaderingen van de bedrijfsethiek en de economische ethiek.

Opzet: Deze cursus bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt een inleiding gegeven in de ethiek van bedrijf en organisatie, waarbij aandacht besteed wordt aan

maatschappelijk verantwoord ondernemen en ook aandacht is voor het functioneren van individuen binnen bedrijven en organisaties en voor de rolmoraal en rolconflicten die hiermee verbonden zijn. In dit eerste deel worden, naast algemene ethische theorieën, o.a. theorieën zoals de stakeholders-theorie en de shareholder-value-theorie behandeld; er wordt een filosofische analyse gegeven van de begrippen integriteit en verantwoordelijkheid; en er worden een aantal belangrijke casussen op het gebied van de bedrijfsethiek behandeld. In een gastcollege komen de ethische aspecten van reclame en marketing aan de orde. Het tweede deel van de cursus is gewijd aan de economische ethiek en met name, na een korte historische opmaat, aan centrale ethische aspecten van (vrije) markten. We gaan o.a. in op de volgende vragen: in hoeverre zijn vrije markten bevorderlijk voor de vrijheid, de autonomie en het welzijn van collectieve en individuele actoren? In hoeverre zijn vrije markten uit het oogpunt van rechtvaardigheid aanbevelenswaardig? Hoe verhouden werkelijk bestaande markten zich tot idealen van vrije markten? En: wat betekent een eventuele afstand tussen idealen en werkelijkheden voor de morele evaluatie van markten zoals die werkelijk bestaan...?
Werkwijze: combinatie van hoor- en werkcollege.
Toetsing: filosofische vragen en opdrachten en een eindpaper
Literatuur: collectie van losse teksten

Cursus D: De organisatie als politiek en sociaal verschijnsel

Docent: dr. Jos Philips, m.m.v. dr. Bert van den Brink (UU)

Studielast: 6 ECTS

Collegetijden: Maandagmiddag, 14.30-17.30u, tweede semester, 3e periode, lokatie UU.

Doel: Inzicht verkrijgen in belangrijke politiek-filosofische en sociaal-filosofische aspecten van organisaties en management.

Opzet: In deze cursus worden organisaties geanalyseerd als politieke en sociale verschijnselen, wat onder andere wil zeggen, als plaatsen waar machtsuitoefening plaatsvindt en conflicten worden beslecht en als plaatsen waar samen wordt gewerkt en geleefd. De cursus bestaat uit drie delen. In het eerste deel staan processen van machtsuitoefening en het bestaan en de beheersing van conflicten binnen organisaties centraal. Waar 'ge-managed' en georganiseerd wordt zijn dergelijke processen voortdurend aan de orde; het is ons te doen om een gedegen analyse ervan. Een belangrijke filosoof in dit deel van de cursus is Michel Foucault. In het tweede deel staat de 'organisatie als gemeenschap' centraal. We gaan o.a. in op de volgende vragen: waar is er in organisaties sprake van gemeenschap en verbondenheid? Hoe zien die gemeenschap en verbondenheid er dan uit? En hoe verhouden deze aspecten van organisaties zich tot de conflictueuze en machtsgeladen aspecten van organisaties? Voor dit deel van de cursus is Jürgen Habermas een belangrijke filosoof. In aansluiting op de eerste twee delen is het derde deel van de cursus gewijd aan arbeid, oftewel aan een belangrijke –en waarschijnlijk de belangrijkste– manier waarop individuen grote delen van hun leven binnen organisaties doorbrengen. We behandelen enkele klassieke filosofische posities over arbeid en gaan in op hedendaagse arbeid en de veranderingen die daarin hebben plaatsgevonden – en de gevolgen die die veranderingen hebben voor het karakter van arbeid en voor de vervreemding die deze mogelijk met zich mee brengt.

Werkwijze: combinatie van hoor- en werkcollege

Toetsing: filosofische vragen en opdrachten en een eindpaper.

Literatuur: collectie van losse teksten

Cursus E : Wijsgerige lezing van klassieke teksten op het gebied van M&O

Docent: dr. Frits Schipper

Studielast: 6 ECTS

Collegetijden: vier dinsdagavonden per semester, 19-22u.

Doel: fundamenteel inzicht in de geschiedenis van het denken over M&O

Opzet: de filosofische wijze van lezen richt zich o.a. op het verkennen van:

- de manier waarop de onderwerpen worden gethematiseerd
- de kernbegrippen die worden gebruikt
- de kenmerkende demarcaties waarop de tekst is gebaseerd
- het soort van kennis dat wordt gezocht
- de verhouding van theorie en praktijk

- de plaats van management in de samenleving
Er zijn verschillende mogelijke vormen van kritiek:

- empirisch
- immanent
- transcendentiaal
- transcendent

Een filosofische lezing richt zich op de laatste 3, waarbij de transcendentale kritiek zoekt naar de constituerende vooronderstellingen, lettend op eerdergenoemde punten

Werkwijze: per bijeenkomst staat een tekst centraal. Iedere deelnemer bereidt zich goed voor d.m.v. het schrijven een kort werkstuk (memo). Deze worden uiterlijk een dag voor de bijeenkomst naar de docenten ge-emaild. Een of twee deelnemers houden een presentatie. Daarna volgt bespreking. Per bijeenkomst wordt er een verslag gemaakt.

Per maand is er een bijeenkomst gedurende het gehele jaar.

Toetsing: betreft in ieder geval de per bijeenkomst gemaakte memo's. Deze worden door de docent van commentaar voorzien en beoordeeld.

Literatuur.

Een tekst is klassiek wanneer deze bepalend is geweest voor het veld M&O en nog steeds te denken geeft. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan de volgende auteurs: Taylor, Weber, Fayol, Mayo, Barnard, Ford, Parker Follett, Vickers, Simon, Selznick, Drucker, Mintzberg.

Cursus F: Methodieken van Filosoferen in de Organisatiepraktijk

Docent: drs. Erik Boers (*Het Nieuwe Trivium: filosoferen in organisaties*)

Omvang: 6 ects

Collegetijden: dinsdagavond van 18.30.- 21.30 u, eerste semester, tweede periode, locatie Amsterdam; 1, 8, 15, 22 december, 5, 12, 19, 26 januari,

Doel

- Het leren werken met enkele methodieken van filosoferen in de organisatiepraktijk.
- Achtergrondkennis praktisch filosoferen verwerven
- Eigen opvatting over de waarde van filosofie voor de praktijk uitwerken
- Eigen stijl van filosoferen in de praktijk ontwikkelen
- Leren ontwerpen van filosofische gespreksvormen

Opzet

Aan de hand van het handboek "Vrije Ruimte, filosoferen in organisaties" en het "Praktijkboek Vrije Ruimte" zullen de deelnemers vertrouwd raken met verschillende manieren om wijsgerige gesprekken te begeleiden in organisaties. Tussen de bijeenkomsten door worden de deelnemers geacht de geïntroduceerde methodieken met collega-studenten te oefenen, eigen varianten te ontwikkelen en deze in de eigen (werk)omgeving toe te passen.

Toetsing

In het eindgesprek wordt elke deelnemer beoordeeld op:

- de aanwezigheid tijdens de bijeenkomsten
- het uitvoeren van de opdrachten tijdens en tussen de bijeenkomsten
- de reflectieverslagen over die bijeenkomsten en opdrachten
- het verslag van een uitgevoerde praktijkopdracht
- het eigen reflectief dagboek
- inzicht in de literatuur (handboek , praktijkboek en achtergrondliteratuur)

Groeps grootte

Vanwege de actieve werkwijze en onderlinge wisselwerking is een minimum van acht deelnemers vereist.

Literatuur

Vrije Ruimte, filosoferen in organisaties
Jos Kessels, Erik Boers, Pieter Mostert
(Boom, Amsterdam, 2002, ISBN 90 5352827 X)
Vrije Ruimte Praktijkboek
Jos Kessels, Erik Boers, Pieter Mostert
(Boom, Amsterdam, 2008, ISBN 978 90 8506 5418)

Achtergrond:

Pierre Hadot: *Filosofie als een manier van leven* (Ambo, Amsterdam, 2003, ISBN 90 263 1822 7)
Karl E. Weick: *Sensemaking in Organizations* (Sage Publications Inc, 1995, ISBN 978 0 8039 7177 6)